

**AZ ÉLELMISZERTERMELÉS GAZDÁLKODÓ
SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE
2003**

**Budapest
2004**

Kiadja:

az Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató:

Udovecz Gábor

Szerkesztőbizottság:

Bognár Imre, Dorgai László, Kamarásné Hegedűs Nóra, Kapronczai István,
Kertész Róbert, Keszthelyi Szilárd, Kovács Gábor, Popp József,
Udovecz Gábor

Készült:

a Vidékfejlesztési Igazgatóság
Pénzügypolitikai Osztályán

Szerző:

Lámfalusi Ibolya

Közreműködött:

Székelyné Raál Éva

Opponensek:

Hodina Péter
Kertész Róbert

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	7
1. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és a halászat területén működő szervezetek pénzügyi helyzete.....	9
1.1. Jövedelem, jövedelmezőség.....	9
1.2. Bevételek és ráfordítások alakulása.....	12
1.3. Eszközök és források.....	13
2. Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete.....	15
2.1. Jövedelem, jövedelmezőség.....	15
2.2. Bevételek és ráfordítások alakulása.....	17
2.3. Eszközök és források.....	18
Mellékletek.....	21

Megjegyzések

Az APEH adatállományában csak az évvégén működő, adóbevallást készítő társas vállalkozások adatai szerepelnek, az évközben megszűnt, vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozóan nem tartalmaz adatokat. A jogutód teljesítményére vonatkozóan pedig csak részadatokat közölnek a működés megkezdésétől számítva. Ennek megfelelően a kiadványban szereplő adatok is csak a szervezetek ezen körének adatait tartalmazzák. (Az adatállomány ellenőrizetlen és ezért az egyes értékek illetve az értékek összefüggései pontatlanok. A táblázatokon belüli kisebb pontatlanságok a gépi kerekítésből adódnak.)

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál 0 fő a létszám, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

A vállalkozások nagyságcsoportjainak ismérveit a következő táblázat tartalmazza:

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 700 millió forint, vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 500 millió forint
Kisvállalkozás	10-50 fő	Árbevétel: legfeljebb 700 millió forint, vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 500 millió forint
Középvállalkozás	51-250 fő	Árbevétel: legfeljebb 4 milliárd forint, vagy
		Mérlegfőösszeg: legfeljebb 2,7 milliárd forint

Bevezetés

A kiadvány célja az élelmiszertermelés, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási, és halászati ágazatban és az élelmiszereket, ital és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő gazdasági szervezetek 2003. évi gazdálkodásának bemutatása.

Az elemzés adatbázisa az APEH által összegyűjtött adóbevallásokból készített gyorsjelentés, amely az egyszeres és a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások pénzügyi helyzetét jellemző adatokat egyaránt tartalmazza. Ezek közül a kiadvány az elemzés során elsősorban a kettős könyvvezetést végző vállalkozások adataira támaszkodik, mivel

- A számvitel eltérő részletessége miatt a kettős és egyszeres könyvvezetést vezetőknél csak néhány adata adható össze, s ez jelentősen leszűkítené az elemzési lehetőségeket.
- 2004. január 1-től a gazdálkodó szervezetek már nem választhatják az egyszeres könyvvezetést, ennek következtében számuk folyamatosan csökken. 2003-ban az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozások a gazdasági szervezetek számának a mezőgazdaságban a 22,43 százalékát, az élelmiszeripari ágazatban a 14,47 százalékát tették ki. Ennél lényegesen kisebb a súlyuk az ágazati kibocsátásában való részesedésük, azaz a nettó árbevétel alapján 1,86 és 0,32 százalék.

Hasonló okokból az elemzés nem terjed ki az egyszerűsített vállalkozási adó szerint adózó egyszeres és kettős könyvvezetést végző vállalkozások adataira sem, mivel azok részesedése a kibocsátásból egyik ágazat esetében sem éri el az egy százalékot.

A kiadvány első részében a mezőgazdasági, a második részében az élelmiszeripari ágazat eredményessége, bevételei és kiadásai, eszköz- és forrásállománya kerül bemutatásra.

1. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és a halászat területén működő szervezetek pénzügyi helyzete

A mezőgazdasági ágazatban 2003-ban 7958 kettős könyvvitelt vezető vállalkozás tevékenykedett, mely az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozás 4,02 százaléka. Ennél kisebb arányt, 3,36 százalékot képvisel az ágazat az eszközállomány tekintetében, és még kisebb az arány 2,44 százalék a nettó árbevétel, azaz a kibocsátás vonatkozásában. Ilyen értelemben tehát a mezőgazdaság nemzetgazdasági súlya nem változott. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a vertikális láncban betöltött szerepét. A mezőgazdasági ágazat működésének eredményessége jelentősen befolyásolja a kapcsolódó ágazatok, vagyis az ellátó ágazatok (gépipar, műtrágya-felhasználás) és az élelmiszeripari és -kereskedelmi tevékenység eredményességét is.

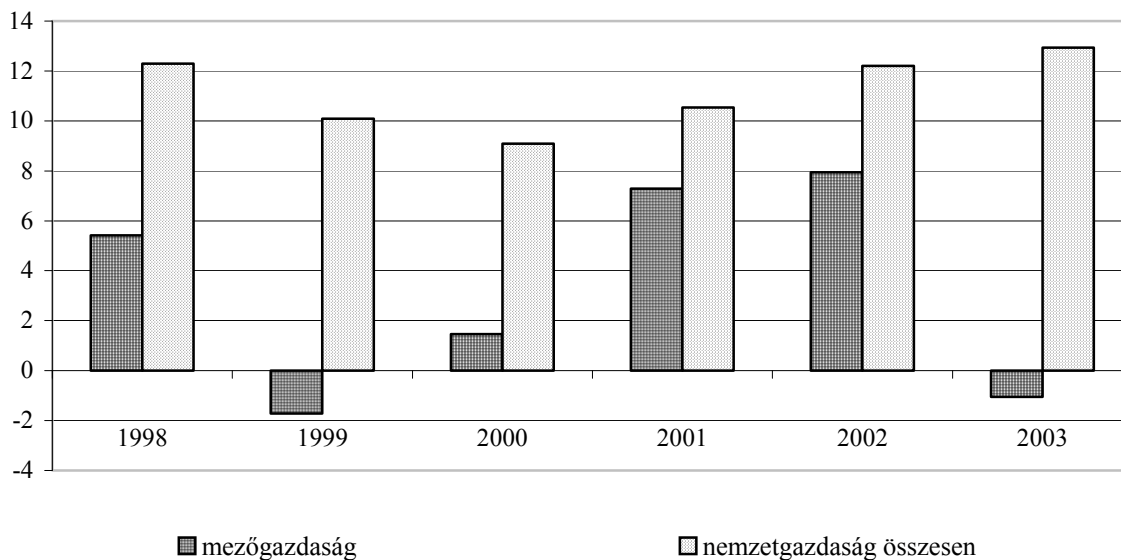
1.1. Jövedelem, jövedelmezőség

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások **adózás előtti eredménye 2003-ban 6,5 milliárd forint** veszteség volt szemben az előző évi 47,4 milliárd forint nyereséggel. A jövedelemtömeg ilyen nagymértékű visszaesése elsősorban a 2003. év rendkívül kedvezőtlen időjárásával hozható összefüggésbe. Kétségtelen tény, hogy az ágazat nettó árbevétele az előző évhez viszonyítva lényegesen nem változott, amit az előző évinél is kevesebb termés (és így termékkínálat) miatt kialakuló magasabb értékesítési árak magyaráznak. Az összességében kisebb terméshez a növénytermesztésben alacsonyabb termésátlag kapcsolódik, az alacsony (csökkenő) termésátlaghoz pedig mindig nagyobb termékegységre jutó költség tartozik. Az állattenyésztésben is erőteljesebben növekedtek a termelési költségek, mivel az előzőekből adódóan a saját termelésű termékfelhasználás (takarmány) is drágult. Így a ráfordítások és a bevételek eltérő ütemű változásának hatására az üzemi tevékenység eredménye 13,7 milliárd forintra esett vissza, mintegy 46,9 milliárddal maradt el az előző évitől. Az ebben az évben is hatalmas veszteséget produkáló pénzügyi tevékenység (26,4 milliárd forint) és a rendkívüli tevékenységből származó 6,3 milliárd forint nyereség együttesen okozta 2003-ban az említett adózás előtti veszteséget.

Az előzőekkel összehangban a fajlagos eredményességi mutatók is igen kedvezőtlenül alakultak, a 100 forint nettó árbevételre jutó adózás előtti eredmény az előző évi 4,79 forintról -0,65 forintra csökkent. A nemzetgazdaság egészében ugyanez a mutató az előző évi 4,40 forintról 5,13 forintra emelkedett. Igaz, a mezőgazdasági ágazat esetében egy év adata alapján nem lehet reális képet alkotni az ágazat jövedelempozíciójáról, mivel azt egy-egy év időjárási viszonyai jelentősen befolyásolják. A mezőgazdasági ágazat jövedelmezősége azonban nemcsak 2003-ban, hanem hosszabb idősorokra visszatekintve is elmarad a nemzetgazdasági átlagtól. (1. ábra)

1. ábra

100 Ft saját tőkére jutó adózás előtti eredmény

Forrás: Varga Jánosné: Az élelmiszertermelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 1998-2002.

Nemcsak az adózás előtti eredmény, hanem valamennyi eredménykategória lényegesen kisebb az előző évi(ek)nél. Az **üzemi tevékenység eredménye** 46,9 milliárd forinttal lett kevesebb, ami mögött a nyereségesen gazdálkodók eredményének 27,9 milliárd forintos csökkenése, és a veszteségesen gazdálkodók veszteségének 18,9 milliárd forintos növekedése állt. Így a pozitív eredményt felmutató vállalkozások nyeresége 53,7 milliárd forint, a veszteségeseké pedig 40,0 milliárd forint veszteség volt. Az üzemi tevékenység eredményének e kedvezőtlen alakulása részben a nyíló agrárrollóval, azaz a ráfordítások árindexének a termelői árindexet meghaladó mértékével magyarázható. Az üzemi tevékenységek ráfordításai mind nagyobb mértékben haladják meg a nettó árbevételt. Míg a korábbi években a ráfordítások a nettó árbevételnek mintegy 110 százalékát tették ki – még a legkedvezőtlenebb évben 1999-ben sem haladta meg a 112 százalékot – addig 2002-ben ez 114, 2003-ban 118,5 százalék volt.

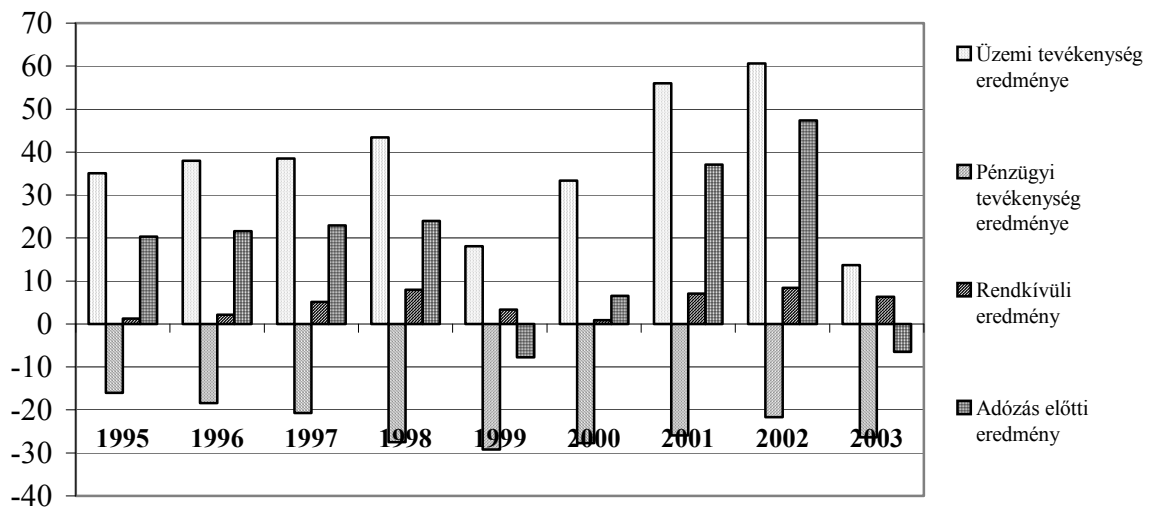
A korábbi évekhez hasonlóan a **pénzügyi műveletek eredménye** is negatív volt. A 26,4 milliárd forintos veszteség 4,8 milliárd forinttal haladja meg az előző évit, mely részben a kamatbevételek csökkenéséből, részben az egyéb pénzügyi bevételek kieséséből adódik, a kamatráfordítások változatlansága mellett.

A pénzügyi tevékenység veszteségével szemben a **rendkívüli eredmény** 2003-ban is kedvezően alakult. Ez utóbbi kategóriában 6,3 milliárd forint nyereséget könyvelhetett el az ágazat. Ez értékét tekintve azonban elmarad a 2002. évitől, annak mindössze háromnegyede.

A 2003. évet megelőző évek eredménykategóriáit áttekintve mind az üzemi tevékenység eredménye, mind az adózás előtti eredmény – a rendkívül rossz éveket figyelmen kívül hagyva – kis mértékben növekedett. A pénzügyi műveletek eredménye, valamennyi évben negatív volt. A rendkívüli eredmény pedig – mivel mértéke nem számottevő – végülis nem befolyásolta a gazdálkodás eredményességét. (2. ábra)

2. ábra

**A mezőgazdasági vállalkozások eredménykategóriáinak alakulása
1995-2003 (milliárd forint)**

Forrás: Varga Jánosné: Az élelmiszertermelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete, 1997-2002.

A 2. ábrát áttekintve észrevehető, hogy a 2003. év eredménymutatói leginkább az 1999. évi teljesítményhez állnak közel.

Bár az ágazat összességében veszteséget produkált, voltak azonban olyan vállalatcsoportok, amelyek nyereségesen gazdálkodtak. A **létszám alapján** a 2-9 főt, illetve a 10-49 főt alkalmazó vállalkozások működtek pozitív eredménnyel. Előbbieknél 2,5, utóbbiaknál 0,3 forint volt a 100 forint nettó árbevételre jutó adózás előtti eredmény, de ezek mutatói is jelentősen elmaradnak a nemzetgazdasági szinten számított 5,13 forinttól. E gazdasági szervezetek nyereségtömege azonban nem számottevő, mivel a termelésben és a piaci folyamatokban való alacsony részesedésük miatt az ágazati kibocsátásból is mérsékelt a részarányuk. E jövedelmezőségi mutató értéke a 250 vagy annál több főt foglalkoztató vállalkozások esetében a legkedvezőtlenebb, -5,3 forint.

A különböző **társasági formák** közül, a korlátolt felelősségű társaságok, a betéti társaságok és az egyéb gazdálkodó szervezetek tevékenysége volt nyereséges. Ezek közül is utóbbi emelkedik ki jobban: az árbevétel arányos adózás előtti eredmény 6,4 százalék, amely meghaladja a nemzetgazdasági átlagot. Sajnos ezek

kibocsátásból való részesedése az ágazaton belül alig több mint 0,5 százalék. Legnagyobb veszteséggel – figyelmen kívül hagyva a non-profit szervezeteket – a szövetkezetek gazdálkodtak 2003-ban, itt -5,3 forint volt a 100 forint árbevételre vetített adózás előtti eredmény.

1.2. Bevételek és ráfordítások alakulása

2003-ban az előző évhez viszonyítva az ágazat összes bevétele 1,2 százalékkal csökkent, miközben az összes ráfordítás 3,3 százalékkal emelkedett.

Az értékesítés nettó árbevétele (985 milliárd forint) nem változott, pedig az exportértékesítés árbevétele 2002. évhez képest 13,6 százalékkal emelkedett. Az egyéb bevételek növekedése is csak kis mértékű, 1,9 százalékos (2,6 milliárd forint), amely tartalmazza a (lényegében) változatlan összegű visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást is. Az aktivált saját teljesítmények értéke jelentősen, 7,9 milliárd forinttal csökkent. A bevételre hatást gyakorló említett tényezők végülis összességében az **üzemi tevékenységek bevételét** 0,5 százalékkal csökkentették, s emiatt az összes bevétel 5,4 milliárd forinttal maradt el az előző évitől.

A ráfordítások közül legnagyobb mértékben, 22,4 milliárd forinttal az anyagjellegű ráfordítások – amelyek egyébként az üzemi tevékenység ráfordításainak háromnegyedét teszik ki – emelkedtek, amelynek több mint fele az eladott áruk beszerzési értékének növekedéséből származott. Emellett azonban az egyéb ráfordítások 12,7 és az értékcsökkenési leírás 6,4 milliárd forintos emelkedése – amely a tárgyi eszközök állományának közel 11 százaléka – is számottevő volt, miközben a személyi jellegű ráfordítások lényegében nem változtak. Így együttesen az **üzemi tevékenység ráfordításai** 41,6 milliárd forinttal, 3,7 százalékkal haladták meg az előző évit.

Az üzemi tevékenységhez hasonlóan a **pénzügyi műveletek** eredményét is a bevételek csökkenése és azzal egyidejűleg a ráfordítások növekedése jellemezte. Az egyéb pénzügyi bevételek csökkenése volt a legnagyobb mértékű, 3,4 milliárd forint, amely mellett a kamatbevételek és a kapott osztalék, részesedés alig mérséklődött. Ezek együttesen 3,8 milliárd forinttal járultak hozzá az eredmény romlásához. A pénzügyi műveletek ráfordításainak összege (38,3 milliárd forint) 1 milliárd forinttal haladja meg az előző évit. Ennek közel nyolcvan százalékát kitevő kamat, és kamatjellegű ráfordítások összege ugyan nem növekedett, de arányuk még így is igen magas az összes ráfordításon belül (2,8 százalék). A kamatjellegű ráfordításoknak az összes ráfordításon belüli aránya a nemzetgazdaság egészében mindössze 1,3 százalék.

A **rendkívüli** bevételek 5,7 milliárd forinttal lettek alacsonyabbak, miközben a rendkívüli ráfordítások is 3,7 milliárd forinttal csökkentek. A két tényező együtteseként, a rendkívüli bevételek és kiadások szaldójaként adódó eredmény 2 milliárd forinttal csökkent.

1.3. Eszközök és források

2003-ban is folytatódott az **eszközök** bővülése, az előző évhez képest 6,7 százalékkal, 77 milliárd forinttal növekedett az eszközállomány értéke. Ebből a befektetett eszközök, azon belül a tárgyi eszközök gyarapodása érdemel kiemelést, amelyek 68,9 milliárd forinttal, 12,7 százalékkal haladták meg az előző évit. A beruházások nominálértéke 7,5 százalékkal bővült, amely a 2,5 százalékos beruházási árindex mellett ez 4,9 százalékos volumenbővülést jelent. A forgóeszközöknél nem történt változás, értékük tulajdonképpen azonos az előző évvel, kis mértékű szerkezeti átrendeződés azonban tapasztalható. Csökkentek a készletek mintegy 10 milliárd forinttal, az értékpapírok 3 milliárd forinttal, és a pénzeszközök 2 milliárd forinttal. Ezáltal a követelések 15,5 milliárd forinttal (192 milliárd forintra) növekedtek.

A **forrásokon** belül – lassabb ütemben, de – folytatódott a saját tőke növekedése, értéke 2003-ban közel 20 milliárd forinttal 611 milliárd forintra gyarapodott. Ez azonban nem a jegyzett tőke növekedéséből, – annak értéke 3,4 milliárd forinttal elmarad a tavalyitól – hanem az előző évi eredmény eredménytartalékba történő helyezéséből, az egyéb tartalékok és a tőketartalék növekedéséből származott. Ezek együttes gyarapodása 76 milliárd forintot tett ki. Ezt ugyanakkor 14,1 milliárddal csökkentette a 2003. évi mérleg szerinti eredmény.

A korábban említett 77 milliárd forintos eszközállomány-növekedés zömében idegen tőkéből valósult meg. A kötelezettségek állománya 57,8 milliárd forinttal gyarapodott összességében, azon belül is 85,4 milliárd forinttal emelkedett a hosszú lejáratú kötelezettségek állománya, melynek egyharmada a rövid lejáratú kötelezettségek állományának kicserélődéséből származott (28,8 milliárd forint). A hosszú lejáratú kötelezettségek növekedése elsősorban azzal magyarázható, hogy az aszálykárok miatt a vállalkozások kedvezményes kamatozású középlejáratú hitelt vehettek fel. Mindezek hatására az ágazat eladósodottsága tovább romlott 2003-ban. A kötelezettségek aránya az összes eszközértéken belül a korábbi 46,1-ről 47,9 százalékra emelkedett. Javult viszont a likviditás, a forgóeszközök értéke az előző évi 1,45-tel szemben 1,56-szorosa a rövid lejáratú kötelezettségek állományának. Ennek oka a rövid lejáratú kötelezettségek említett csökkenése (kicserélődése).

2. Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete

Az élelmiszeriparban tevékenykedő kettős könyvvitelt vezető vállalkozások száma 2003-ban 3493 volt, amely az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozás 1,8 százaléka. Jelentősebb az ágazat súlya az eszközállomány és a kibocsátás tekintetében. Az eszközállományból 4,76, az összes kibocsátásból 5,85 százalékot képvisel a kettős könyvvezetést végző élelmiszeripar. A mezőgazdasági ágazattal összehasonlítva azt kapjuk, hogy az élelmiszeripar kevesebb mint fele vállalkozás-számmal több mint kétszer nagyobb árbevételt produkált.

2.1. Jövedelem, jövedelmezőség

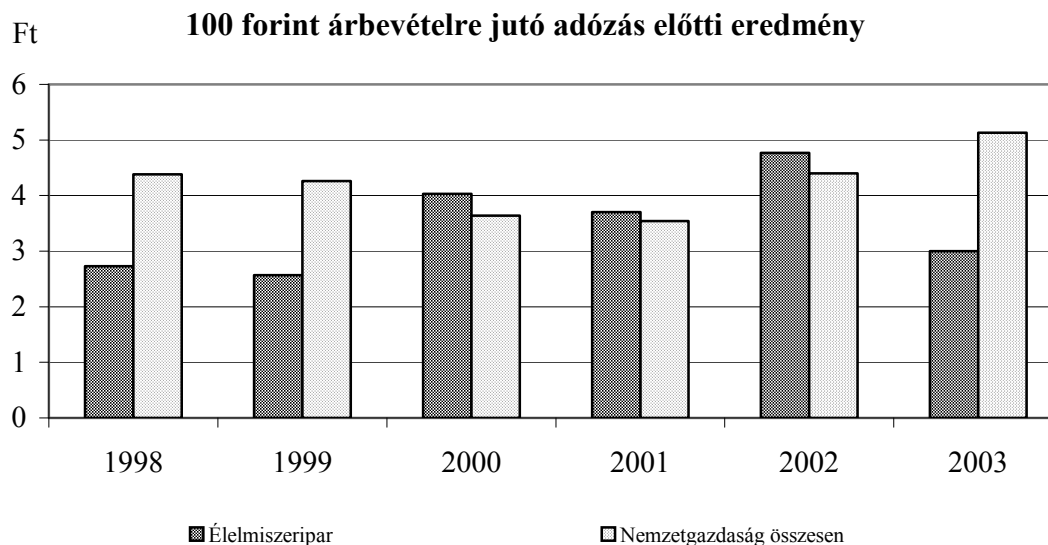
A kettős könyvvezetést végző vállalkozások adózás előtti eredménye 2003-ban 70,7 milliárd forint nyereség volt, amely alig haladja meg az előző évi 96,5 milliárd forint kétharmadát. A negatív irányú változások összetevői:

- az üzemi tevékenység ráfordításai nagyobb mértékben emelkedtek, mint a bevételek, így az üzemi tevékenység eredménye lényegesen, mintegy 16,4 milliárd forinttal marad el a korábbtól.
- hasonló okok miatt a pénzügyi eredmény 22,8 milliárd forinttal romlott.
- a rendkívüli eredmény viszont 13,4 milliárddal növekedett.

Összességében 25,7 milliárd forinttal romlott az adózás előtti eredmény.

Az eredmény volumenének mérséklődése természetesen a fajlagos jövedelmezőségi mutatókat is rontotta. A 100 forint nettó árbevételre jutó adózás előtti eredmény az előző évi 4,27 forintról 3,00 forintra mérséklődött, miközben a nemzetgazdasági átlag 4,40 forintról 5,13 forintra nőtt.

Az eredmény negatív irányú elmozdulása azért is figyelemreméltó, mert az elmúlt három évben az ágazat jövedelmezősége folyamatosan meghaladta a nemzetgazdaságét, amely tendencia most megtört. (3. ábra)

Forrás: Varga Jánosné: Az élelmiszertermelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete, 1997-2002.

Az **üzemi tevékenység eredménye** 2003-ra 90 milliárd forintra esett vissza az előző évi 106,4 milliárd forintról. E nagymértékű eredményromlás oka, hogy a még mindig nyereséges vállalkozások 2003. évi eredménye alacsonyabb lett az előző évinél, továbbá a korábban is veszteséget produkáló vállalkozások vesztesége tovább nőtt. A nyereséggel működők eredménye az előző évhez viszonyítva 3,8 milliárd forinttal mérséklődött, a veszteséges vállalkozások vesztesége pedig 12,6 milliárd forinttal lett több.

A **pénzügyi műveletek eredménye** is romlott. A veszteségesen gazdálkodók az előző évhez viszonyítva 16,5 milliárd forinttal több veszteséget halmoztak fel. A nyereséges vállalkozások pénzügyi eredménye mindössze 6 milliárd forint lett, s ez 6,3 milliárd forintos csökkenést jelent. Együttesen 22,8 milliárd forinttal romlott a pénzügyi műveletek eredménye, s az előző évi több mint 11 milliárd forintos veszteség 2003-ban közel 34 milliárd forintra nőtt.

A mezőgazdasági ágazathoz hasonlóan a **rendkívüli eredmény** az élelmiszeriparban is kedvezően alakult. A rendkívüli műveleteket nyereségesen zárók eredménye 10,5 milliárd forinttal 19,9 milliárdra emelkedett, miközben a veszteségesek 2,9 milliárd forinttal 5,2 milliárd forintra csökkentették veszteségüket. Összességében a rendkívüli tevékenység 13,4 milliárd forinttal járult hozzá az adózás előtti eredményhez.

A foglalkoztatottak száma szerinti **vállalkozási méret** és az eredményesség közötti összefüggés azt jelzi, hogy minél nagyobb egy vállalat, annál jobb az eredményességi mutatói. (Ez alól csak a 250 és annál több főt foglalkoztató vállalkozások képeznek kivételt, ami azzal magyarázható hogy az ide tartozó vállalkozások zöme olyan szakágazatokhoz kapcsolódik, amelyek jövedelemszintje a többi szakágazathoz képes relatíve alacsony.) A kettős könyvvezetésű

vállalkozások közül 2003-ban az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozások tevékenykedtek a legeredményesebben. Az e csoporthoz tartozó gazdálkodó szervezetek 100 forint saját tőkére jutó adózás előtti eredménye együttesen 12,6, árbevétel-arányos eredménye 3,8 forint volt, miközben az egész élelmiszeriparra vonatkozóan a mutatók értéke rendre 10,1, illetve 3,0 forint volt. Az eredmények egyedül a 0 főt foglalkoztató vállalkozási csoport esetében negatívak.

A vállalkozások nagyság szerinti csoportosításánál (ahol a létszám mellett az árbevétel, és a mérlegfőösszeg a csoportosítási ismérv) a legnagyobb kategória, azaz az egyéb vállalkozások eredményei a legkedvezőbbek, a mikrovállalkozásoké itt is negatív.

A 100 százalékban külföldi tulajdonban lévő vállalkozások jövedelmezőségi mutatói kiemelkedőek. Ezeknél a 100 forint árbevételre jutó eredmény 6,12 forint volt, amely több mint kétszerese az ágazati átlagnak. Ez annak köszönhető, hogy a külföldi tőkét működtető vállalkozások ráfordításai közül a holtmunka-ráfordítás, azaz az eszközfelhasználás meghaladja a többi vállalkozásét, miközben a magas járulékokkal terhelt élőmunka felhasználásuk lényegesen alacsonyabb. Az egységnyi saját tőkére vetített adózás előtti eredmény szerint kialakult rangsorban ezek a vállalkozások már nem az elsők, aminek oka a már említett magasabb (jobb) tőkeellátottságban kereshető.

2.2. Bevételek és ráfordítások alakulása

Az üzemi tevékenység ráfordításai 4,9 százalékkal (110,9 milliárd forinttal) emelkedtek. Ez magasabb mint a bevételek 4,0 százalékos (94,5 milliárd forintos) növekedése. Emiatt az előző évhez viszonyítva 16,4 milliárd forinttal csökkent az eredmény.

A 2356,6 milliárd forintos nettó árbevételnek, – amely 97,9 milliárd forinttal több az előző évinél – egyre nagyobb hányada származik exportértékesítésből. Ez utóbbi 2003. évi 426,9 milliárd forintos összege már több mint 18 százalékot képviselt az összes árbevételben. Az **üzemi tevékenység bevételei** közül az aktivált saját teljesítmények 26,8 milliárd forintos értéke nem változott, míg az egyéb bevételek kis mértékben, 103,6 milliárd forintról 100,2 milliárdra csökkentek.

Az **üzemi tevékenység ráfordításainak** valamennyi összetevője növekedést mutat 2002-ről 2003-ra. Az összes ráfordítás közel háromnegyedét (73,3 százalékát) kitevő anyagjellegű ráfordítások értéke 3 százalékkal 51,1 milliárd forinttal emelkedett (vagyis az említett 110,9 milliárdos ráfordítás-növekedés közel felét adja), melynek több mint 40 százaléka az anyagköltség gyarapodásából származik. Az anyagjellegű ráfordítások mellett az egyéb ráfordítások értéke is számottevően nőtt, 41,8 milliárd forinttal – melynek közel 80 százaléka az adójellegű ráfordítások jelentős emelkedésének köszönhető – haladta meg a 2002. évit. Ez azért érdemel kiemelés, mert 15 százalékos bővülése több mint háromszorannyi mint a már említett üzemi ráfordítások bővülése. A személyi jellegű ráfordítások összege 4,3

százalékkal, nem egész 10 milliárddal lett több, az értékcsökkenés 11,6 százalékkal, 8 milliárddal nőtt. Az üzemi tevékenységek ráfordításai 2003-ban együttesen 2 393 milliárd forintot tettek ki.

A pénzügyi műveletek vesztesége az előző évi 11,1 milliárd forintról több mint háromszorosára nőtt. Ezen belül a bevételek csaknem felére (6 milliárd forintra) estek vissza és a ráfordítások 1,7-szeresére (40 milliárd forintra) növekedtek. A pénzügyi műveletek eredményének romlása – a mezőgazdasághoz hasonlóan – nem a kamatbevételek és kiadások változásával hozható összefüggésbe.

A rendkívüli bevételek és ráfordítások egyaránt kedvezően változtak. A bevételek 8,4 milliárd forinttal 23,2 milliárd forintra emelkedtek, miközben a ráfordítások 5 milliárd forinttal 8,5 milliárdra mérséklődtek.

2.3. Eszközök és források

Az élelmiszer-, ital-, és dohánygyártó szervezetek **eszközállománya** 10 százalékkal, 159,5 milliárd forinttal bővült. Az állomány növekedése egyenletesen oszlott meg a befektetett és a forgóeszközök között, tehát egyaránt 10-10 százalékkal gyarapodtak. Mivel ez kiemelkedő mértékű, így reálértéken, azaz volumenében is növekedést könyvelhetett el az ágazat 2003-ban. E növekedés a befektetett eszközök esetében összességében 69,7 milliárd forintot jelentett, amelynek közel kétharmada, 43,7 milliárd a tárgyi eszköz-állomány értékének növekedéséhez kapcsolódott, amely így 611,6 milliárd forintot tett ki. A fennmaradó egyharmad zöme, mintegy 20,3 milliárd forint az immateriális javak bővüléséből származik, ami 30 százalékos állománygyarapodást jelentett. A befektetett pénzügyi eszközök állománya 10,9 százalékkal, 6 milliárd forinttal nőtt.

A forgóeszközök állománya 90,8 milliárd forinttal bővült (964,6 milliárd forintra), ezen belül a pénzeszközöké 43,5 milliárd forinttal 116,3 milliárd forintra, s így a forgóeszközökön belüli aránya másfélszeresére emelkedett. A készletek és követelések növekedési üteme elmarad az átlagostól (a már említett 10 százaléktól), és összegében is csak együttesen érik el a pénzeszközökét.

A **forrásokon** belül a saját tőke több mint 33 milliárd forinttal 702,5 milliárdra emelkedett, ez azonban nem a jegyzett tőke növekedéséből származott. Az ugyanis stagnált. Mivel a mérleg szerinti eredmény is csökkent (11,5 milliárd forinttal), így az eredménytartalék és az egyéb tartalékok növekedésének köszönhető a saját tőke gyarapodása.

A jegyzett tőke tulajdonosok szerinti megoszlását figyelve az állapítható meg, hogy 2000-től a külföldi tőke csökken az élelmiszeriparban. (1. táblázat)

1. táblázat

**Az élelmiszeripar jegyzett tőkéjének
tulajdonosok közötti megoszlása (1999-2003)**

Me.: százalék

Megnevezés	1999	2000	2001	2002	2003
	december 31-én				
Állami tulajdon	1,32	1,09	0,58	2,48	1,45
Külföldi részesedés	60,92	62,73	60,55	61,01	56,83
Belföldi társasági tulajdon	24,81	22,91	24,00	22,16	27,93
Belföldi magántulajdon	9,63	10,06	11,98	11,54	11,87
Egyéb tulajdon	3,32	3,21	2,89	2,82	1,92
Összes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Forrás: Varga Jánosné: Az élelmiszertermelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete, 1997-2002.

A **kötelezettségek** közül a rövid lejáratúak állománya gyarapodott jelentősen, mintegy 75 milliárd forinttal, de a hosszú lejáratúaké is 43,4 milliárd forinttal. Így 118,5 milliárd forinttal nőtt a mérlegfőösszeg. Mindez azt is jelenti, hogy a mérlegfőösszeg gyarapodásának mintegy háromnegyede hitelnövekedésből származott.

MELLÉKLETEK

Mellékletek jegyzéke

1. A gazdasági ágak vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	23
2. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat kettős és egyszeres könyvelést végző vállalkozásainak főbb pénzügyi adatai folyó áron	24
3. A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat	25
4. A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai, folyó áron Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat	26
5. A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban	27
6. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	28
7. A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	29
8. Az élelmiszereket, italokat, dohánytermékeket gyártó, kettős és egyszeres könyvelést vezető vállalkozások főbb pénzügyi adatai, folyó áron.....	30
9. A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai. Élelmiszerek, italok, dohánytermékeket gyártása	31
10. A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai (folyó áron) Élelmiszerek, italok, dohánytermékeket gyártása	32
11. A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye. Élelmiszerek, italok, dohánytermékeket gyártása	33
12. Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető)	34
13. Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető) (folytatás).....	35

1. melléklet

**A gazdasági ágak vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai
2003-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Mező- gazdaság, vad- gazdál- kodás és halászat	Erdő- gazdál- kodás	Élelmi- szerek, italok és dohány- termékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összes	
					gazdasági tevékenység		
Gazdálkodó szervezetek							
Száma	7 958	1 476	3 493	24 568	160 406	197 901	
Ebből a nyereségesek aránya, %	53,7	55,1	60,1	67,0	55,7	56,5	
Eszközállomány és idegen forrása							
Eszközállomány, millió Ft	1 229 155	81 553	1 737 819	12 410 509	21 066 010	36 525 046	
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	47,9	24,4	56,0	39,3	53,1	48,3	
Bevételek, ráfordítások, millió Ft							
Nettó árbevétel	985 315	71 605	2 356 616	14 076 213	22 822 587	40 312 336	
Ráfordítások összesen	1 210 847	81 392	2 477 354	14 370 760	23 888 947	42 029 300	
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	1 166 821	80 191	2 393 641	13 729 420	22 969 327	40 339 400	
bankköltségek és fizetett kamatok	33 542	876	33 611	128 095	364 435	560 559	
Bankköltség és fizetett kamatok az összes ráfordítás százalékában	2,8	1,1	1,4	0,9	1,5	1,3	
Az eredmény, millió Ft							
Adózás előtti nyereség	42 648	3 103	120 634	1 287 831	1 397 666	2 851 881	
veszteség	-49 098	-1 105	-49 873	-154 562	-530 652	-785 291	
eredmény	-6 451	1 997	70 761	1 133 269	867 013	2 066 590	
Üzemi tevékenység nyeresége	53 699	3 056	127 703	1 012 607	1 249 023	2 446 088	
vesztesége	-39 974	-1 023	-37 703	-143 094	-416 109	-637 903	
eredménye	13 724	2 034	90 001	869 513	832 914	1 808 185	
100 Ft veszteségre jutó nyereség, Ft							
Az adózás előtti eredményből	86,86	280,66	241,88	833,21	263,39	363,16	
Az üzemi tevékenység eredményéből	134,33	298,73	338,71	707,65	300,17	383,46	
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, Ft							
Az árbevételre	számítva	-0,65	2,79	3,00	8,05	3,80	5,13
Az összes ráfordításra		-0,53	2,45	2,86	7,89	3,63	4,92
Az saját tőkére		-1,05	3,46	10,07	16,50	11,20	12,93
Az összes eszközértékre		-0,52	2,45	4,07	9,13	4,12	5,66

2. melléklet

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat kettős és egyszeres könyvelést végző vállalkozásainak főbb pénzügyi adatai folyó áron

Megnevezés	Összes vállalkozás			Ebből: egyszeres könyvvitelt vezetők			
	2002	2003	2003. évi a 2002. évi %- ában	2002	2003	2003. évi a 2002. évi %-ában	aránya 2003-ban, %
	millió Ft			millió Ft			
Vállalkozások							
Száma	10 458	10 259	98,1	2 663	2 301	86,4	22,4
Eszközállomány és forrásai							
Befektetett eszközök	603 004	673 876	111,8	12 742	12 215	95,9	1,8
Forgóeszközök	562 003	561 118	99,8	7 984	6 430	80,5	1,1
Eszközök összesen	1 172 782	1 247 800	106,4	20 727	18 645	90,0	1,5
Saját tőke	598 450	617 433	103,2	6 305	5 921	93,9	1,0
Összes kötelezettség	544 935	601 090	110,3	14 400	12 722	88,3	2,1
Bevételek és ráfordítások							
Bevételek összesen	1 252 036	1 226 746	98,0	32 056	21 684	67,6	1,8
Ráfordítások összesen	1 203 277	1 231 935	102,4	31 320	21 088	67,3	1,7
Ebből:							
anyag jellegű ráfordítások	854 856	871 812	102,0	17 297	11 887	68,7	1,4
személyi jellegű ráfordítások	159 363	157 291	98,7	4 597	2 355	51,2	1,5
egyéb ráfordítások	79 909	90 304	113,0	6 277	3 961	63,1	4,4
Eredmény							
Adózás előtti nyereség	72 270	44 828	62,0	2 638	2 181	82,7	4,9
veszteség	-24 134	-50 670	210,0	-1 895	-1 572	83,0	3,1
eredmény	48 136	-5 842	-12,1	742	609	82,0	*
Fizetendő adó	3 990	3 567	89,4	183	124	67,5	3,5
Adózás utáni nyereség	68 146	41 246	60,5	2 311	1 975	85,5	4,8
veszteség	-23 703	-50 201	211,8	-1 455	-1 036	71,2	2,1
eredmény	44 443	-8 955	-20,2	856	939	109,7	*

* Az adat nem értelmezhető.

3. melléklet

A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat

Megnevezés	2002	2003	2002. évi a 2001 évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft		% -ában	
Vállalkozások száma				
Összesen	7 795	7 958	103,9	102,1
Eszközállomány folyóáron, millió Ft				
Befektetett eszközök	590 261	661 660	113,1	112,1
Ebből: immateriális javak	6 096	8 431	116,7	138,3
tárgyi eszközök	544 334	613 249	114,0	112,7
befektetett pénzügyi eszközök	39 831	39 980	101,7	100,4
Forgóeszközök	554 019	554 688	109,8	100,1
Ebből: készletek	270 330	260 707	104,6	96,4
követelések	176 987	192 514	115,5	108,8
értékpapírok	17 304	14 513	88,7	83,9
pénzeszközök	89 398	86 954	121,5	97,3
Aktív időbeli elhatárolások	7 775	12 807	115,2	164,7
Eszközök összesen	1 152 055	1 229 155	111,5	106,7
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió Ft				
Saját tőke	592 145	611 512	114,8	103,3
Ebből: jegyzett tőke	275 422	272 019	98,3	98,8
jegyzett, de be nem fizetett tőke	-510	-1 915	24,1	375,2
tőketartalék	129 468	137 291	114,4	106,0
eredménytartalék	70 999	114 371	171,5	161,1
egyéb tartalékok	79 072	103 876	139,2	131,4
mérleg szerinti eredmény	37 695	-14 129	143,8	*
Céltartalékok	1 158	949	70,7	82,0
Hosszú lejáratú kötelezettségek	136 222	221 613	105,3	162,7
Hátrasorolt kötelezettségek	10 870	12 128	97,5	111,6
Rövid lejáratú kötelezettségek	383 442	354 627	109,0	92,5
Összes kötelezettségek	530 535	588 368	107,8	110,9
Passzív időbeli elhatárolások	28 217	28 326	116,0	100,4
Források összesen	1 152 055	1 229 155	111,5	106,7
Kötelezettségek az eszközök százalékában	46,1	47,9	96,6	103,9
Likviditási mutató**	144,5	156,4	100,7	108,3

* Az adat nem értelmezhető.

**Forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek százalékában.

4. melléklet

A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai, folyó áron
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat

Megnevezés	2002	2003	2002. évi a 2001. évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft		%-ában	
Bevételek				
Nettó árbevétel	985 396	985 315	101,6	100,0
Ebből: export árbevétel	59 171	67 229	87,3	113,6
Egyéb bevételek	137 848	140 469	142,6	101,9
Ebből: visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	73 399	72 952	218,1	99,4
Aktivált saját teljesítmény	63 231	55 299	89,6	87,5
Üzemi tevékenység bevételei	1 186 475	1 181 083	104,4	99,5
Pénzügyi művelek bevételei	15 751	11 923	105,0	75,7
Ebből: kamatbevételek	5 156	4 853	91,2	94,1
kapott osztalék, részesedés	2 227	2 101	146,0	94,3
Rendkívüli bevételek	17 755	12 056	114,9	67,9
Bevételek összesen	1 219 981	1 205 062	104,5	98,8
Ráfordítások				
Anyagjellegű ráfordítások	837 558	859 924	103,2	102,7
Ebből: anyagköltség	454 050	454 035	99,7	100,0
eladott áruk beszerzési értéke	218 426	230 402	104,5	105,5
Személyi jellegű ráfordítások	154 766	154 935	109,1	100,1
Ebből: bérköltség	100 687	101 962	111,9	101,3
egyéb személyi jellegű kifizetés	13 769	13 835	100,9	100,5
bérjárulékok	40 310	39 138	105,4	97,1
Értékcsökkenési leírás	59 252	65 618	108,2	110,7
Egyéb ráfordítások	73 632	86 343	103,2	117,3
Ebből: adójellegű ráfordítások	11 198	12 835	120,8	114,6
Üzemi tevékenység ráfordításai	1 125 209	1 166 821	104,2	103,7
Pénzügyi művelek ráfordításai	37 390	38 319	92,0	102,5
Ebből: kamat, kamatjellegű ráfordítások	30 496	30 675	97,1	100,6
Rendkívüli ráfordítások	9 358	5 707	111,5	61,0
Ráfordítások összesen	1 171 957	1 210 847	103,9	103,3

5. melléklet

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye a mezőgazdaság,
vadgazdálkodás és halászat ágazatban**

Megnevezés	2002	2003	Eredmény- javulás (+) romlás (-)	2002. évi a 2001 évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft			% -ában	
Üzemi tevékenység					
nyeresége	81 657	53 698	-27 959	106,4	65,8
vesztesége	-21 013	-39 974	-18 961	103,5	190,2
eredménye	60 643	13 724	-46 919	107,4	22,6
Pénzügyi műveletek					
nyeresége	4 671	3 028	-1 642	179,3	64,8
vesztesége	-26 313	-29 428	-3 115	92,6	111,8
eredménye	-21 642	-26 400	-4 758	85,2	122,0
Szokásos vállalkozási eredmény	39 001	-12 676	-51 677	126,7	*
Rendkívüli					
nyereség	10 936	8 689	-2 247	112,3	79,5
veszteség	-2 540	-2 345	195	93,8	92,3
eredmény	8 396	6 344	-2 052	118,9	75,6
Adózás előtti					
nyereség	69 632	42 648	-26 984	114,3	61,2
veszteség	-22 239	-49 098	-26 859	96,4	220,8
eredmény	47 393	-6 451	-53 844	125,3	*
Fizetendő adó	3 806	3 443	-363	61,2	90,5
Adózás utáni					
nyereség	65 835	39 271	-26 563	120,2	59,7
veszteség	-22 248	-49 165	-26 918	96,3	221,0
eredmény	43 587	-9 894	-53 481	137,6	*
Mérleg szerinti					
nyereség	59 918	34 812	-25 106	121,8	58,1
veszteség	-22 223	-48 941	-26 718	96,9	220,2
eredmény	37 695	-14 129	-51 824	143,8	*

* Az adat nem értelmezhető.

6. melléklet

**A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb
pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Vállal- kozások száma	Értékesítés nettó ár- bevétele	Adózás előtti			Saját tőke	
			nyereség	veszteség	eredmény		
millió Ft							
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyeréséges	4 276	653 367	42 648	-	42 648	419 392	
Veszteséges	3 502	329 068	-	-49 098	-49 098	191 403	
0 eredményű	180	2 880	-	-	-	717	
Összesen	7 958	985 315	42 648	-49 098	-6 451	611 512	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	2 151	42 119	3 010	-3 239	-229	23 182
1		1 549	27 508	1 994	-3 094	-1 101	13 690
2-9		2 458	147 291	10 412	-6 693	3 719	68 878
10-49		1 304	289 417	13 935	-13 118	816	175 702
50-249		470	381 207	12 411	-16 879	-4 469	257 719
250 fő és nagyobb	26	97 773	886	-6 074	-5 188	72 341	
Összesen	7 958	985 315	42 648	-49 098	-6 451	611 512	
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	5 109	524 290	27 929	-21 677	6 252	283 909	
Rt.	292	266 581	7 988	-13 332	-5 344	209 711	
Szövetkezet	1 244	158 663	3 995	-12 391	-8 397	102 903	
Bt.	1 189	29 757	2 280	-1 514	766	10 951	
Non profit szervezet	46	495	7	-89	-82	..	
Egyéb	78	5 529	449	-95	354	4 039	
Összesen	7 958	985 315	42 648	-49 098	-6 451	611 512	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	6 068	209 390	15 219	-12 244	2 975	101 019	
Kisvállalkozások	1 190	241 317	11 767	-11 580	187	152 831	
Középvállalkozások	412	309 955	8 456	-14 452	-5 996	216 676	
Egyéb vállalkozások	288	224 653	7 205	-10 822	-3 617	140 987	
Összesen	7 958	985 315	42 648	-49 098	-6 451	611 512	

.. Nincs adat.

7. melléklet

**A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb
pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Jegyzett tőke millió Ft	Ebből		Árbevétel	Saját tőke	Üzemi tevékenység ráfordítás arányos eredménye, %
		belföldi magán	külföldi			
		tulajdon aránya, %		arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint						
Nyereséges	135 976	51,0	8,4	6,5	10,2	6,9
Veszteséges	135 490	43,8	9,7	-14,9	-25,7	-8,1
0 eredményű	553	59,3	22,8	0,0	0,0	1,1
Összesen	272 019	47,4	9,1	-0,7	-1,1	1,2
A foglalkoztatottak száma szerint						
0	21 517	40,6	17,8	-0,5	-1,0	0,0
1	9 988	53,7	15,3	-4,0	-8,0	-2,4
2-9	27 389	57,6	11,5	2,5	5,4	3,1
10-49	64 383	48,6	12,9	0,3	0,5	2,0
50-249	111 430	55,9	7,0	-1,2	-1,7	1,2
250 fő és nagyobb	37 313	15,0	0,0	-5,3	-7,2	-2,4
Összesen	272 019	47,4	9,1	-0,65	-1,05	0,0
Gazdálkodási forma szerint						
K.ft.	90 070	49,7	20,0	1,2	2,2	2,8
Rt.	107 625	45,7	5,2	-2,0	-2,5	0,3
Szövetkezet	69 949	48,3	-	-5,3	-8,2	-3,0
Bt.	2 538	48,4	40,6	2,6	7,0	3,3
Non profit szervezet	0,0	-16,5
Egyéb	1 838	4,1	0,1	6,4	8,8	5,4
Összesen	272 019	47,4	9,1	-0,65	-1,05	0,0
A vállalkozás nagysága szerint						
Mikro vállalkozások	53 428	53,4	16,1	1,4	2,9	2,1
Kisvállalkozások	54 512	51,5	14,0	0,1	0,1	1,8
Középvállalkozások	95 239	60,7	6,1	-1,9	-2,8	0,1
Egyéb vállalkozások	68 840	21,2	4,0	-1,6	-2,6	0,5
Összesen	272 019	47,4	9,1	-0,65	-1,05	0,0

.. Nincs adat.

8. melléklet

Az élelmiszereket, italokat, dohánytermékeket gyártó, kettős és egyszeres könyvelést vezető vállalkozások főbb pénzügyi adatai, folyó áron

Megnevezés	Összes vállalkozás			Ebből: egyszeres könyvvitelt vezetők			
	2002	2003	2003. évi a 2002. évi %-ában	2002	2003	2003. évi a 2002. évi %-ában	aránya 2003-ban, %
	millió Ft			millió Ft			
Vállalkozások							
Száma	4 189	4 084	97,5	713	591	82,9	14,5
Eszközállomány és forrásai							
Befektetett eszközök	691 002	760 459	110,1	2 700	2 430	90,0	0,3
Forgóeszközök	876 113	966 505	110,3	2 336	1 891	81,0	0,2
Eszközök összesen	1 583 310	1 742 140	110,0	5 036	4 321	85,8	0,2
Saját tőke	669 759	702 760	104,9	569	261	46,0	0,0
Összes kötelezettség	856 827	977 408	114,1	4 457	4 059	91,1	0,4
Bevételek és ráfordítások							
Bevételek összesen	2 450 411	2 555 998	104,3	11 228	7 811	69,6	0,3
Ráfordítások összesen	2 353 546	2 485 081	105,6	11 086	7 726	69,7	0,3
Ebből:							
anyag jellegű ráfordítások	1 711 876	1 760 310	102,8	7 590	4 886	64,4	0,3
személyi jellegű ráfordítások	230 019	239 715	104,2	1 568	1 348	86,0	0,6
egyéb ráfordítások	282 400	323 799	114,7	1 512	1 096	72,5	0,3
Eredmény							
Adózás előtti nyereség	125 480	121 101	96,5	640	467	73,0	0,4
veszteség	-28 879	-50 246	174,0	-485	-373	76,9	0,7
eredmény	96 601	70 855	73,3	154	94	60,6	0,1
Fizetendő adó	12 697	14 824	116,8	57	45	78,8	0,3
Adózás utáni nyereség	112 849	106 422	94,3	571	415	72,6	0,4
veszteség	-28 956	-50 399	174,1	-486	-375	77,1	0,7
eredmény	83 893	56 022	66,8	85	40	46,8	0,1

9. melléklet

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása**

Megnevezés	2002	2003	2002. évi a 2001 évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft		% -ában	
Vállalkozások száma				
Összesen	3 476	3 493	103,6	100,5
Eszközállomány folyóáron, millió Ft				
Befektetett eszközök	688 302	758 029	113,1	110,1
Ebből: immateriális javak	67 628	87 878	116,7	129,9
tárgyi eszközök	567 862	611 560	114,0	107,7
befektetett pénzügyi eszközök	52 812	58 591	101,7	110,9
Forgóeszközök	873 777	964 614	109,8	110,4
Ebből: készletek	316 763	345 054	104,6	108,9
követelések	454 588	468 629	115,5	103,1
értékpapírok	29 622	34 649	88,7	117,0
pénzeszközök	72 805	116 283	121,5	159,7
Aktív időbeli elhatárolások	16 195	15 175	115,2	93,7
Eszközök összesen	1 578 275	1 737 819	111,5	110,1
Az eszközállomány forrásai folyó áron, millió Ft				
Saját tőke	669 190	702 499	114,8	105,0
Ebből: jegyzett tőke	364 592	367 278	98,3	100,7
tőke jegyzett, de be nem fizetett	-640	-148	24,1	23,2
tőketartalék	76 982	78 520	114,4	102,0
eredménytartalék	109 555	130 761	171,5	119,4
egyéb tartalékok	84 624	103 645	139,2	122,5
mérleg szerinti eredmény	34 076	22 442	143,8	65,9
Céltartalékok	10 421	11 300	70,7	108,4
Hosszú lejáratú kötelezettségek	122 985	166 405	105,3	135,3
Hátrasorolt kötelezettségek	7 038	9 533	97,5	135,5
Rövid lejáratú kötelezettségek	722 347	797 411	109,0	110,4
Összes kötelezettségek	852 370	973 349	107,8	114,2
Passzív időbeli elhatárolások	46 294	50 671	116,0	109,5
Források összesen	1 578 275	1 737 819	111,5	110,1
Kötelezettségek az eszközök százalékában	54,0	56,0	96,6	103,7
Likviditási mutató*	121,0	121,0	100,7	100,0

* Forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek százalékában

10. melléklet

A kettős könyvelést vezető vállalkozások bevételei és ráfordításai (folyó áron)
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása

Megnevezés	2002	2003	2002. évi a 2001 évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft		% -ában	
Bevételek				
Nettó árbevétel	2 258 673	2 356 616	105,3	104,3
Ebből: export árbevétel	395 391	426 891	101,1	108,0
Egyéb bevételek	103 651	100 247	127,8	96,7
Ebből: visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	34 119	31 815	169,9	93,2
Aktivált saját teljesítmény	26 814	26 779	57,9	99,9
Üzemi tevékenység bevételei	2 389 138	2 483 642	105,2	104,0
Pénzügyi művelek bevételei	35 191	41 291	116,8	117,3
Ebből: kamatbevételek	10 444	10 656	109,3	102,0
kapott osztalék, részesedés	3 749	3 783	79,2	100,9
Rendkívüli bevételek	14 854	23 254	108,0	156,5
Bevételek összesen	2 439 183	2 548 187	105,4	104,5
Ráfordítások				
Anyagjellegű ráfordítások	1 704 286	1 755 424	101,9	103,0
Ebből: anyagköltség	1 103 532	1 124 507	98,4	101,9
eladott áruk beszerzési értéke	280 346	281 314	104,9	100,3
Személyi jellegű ráfordítások	228 451	238 367	112,6	104,3
Ebből: bérköltség	147 977	154 956	113,8	104,7
egyéb személyi jellegű kifizetés	22 659	24 717	116,2	109,1
bérjárulékok	103 133	108 128	108,4	104,8
Értécsökkenési leírás	69 101	77 147	110,0	111,6
Egyéb ráfordítások	280 888	322 703	112,3	114,9
Ebből: adójellegű ráfordítások	168 496	201 843	117,7	119,8
Üzemi tevékenység ráfordításai	2 282 727	2 393 641	104,4	104,9
Pénzügyi művelek ráfordításai	46 268	75 221	91,1	162,6
Ebből: kamat, kamatjellegű ráfordítások	30 325	29 883	95,8	98,5
Rendkívüli ráfordítások	13 465	8 493	116,0	63,1
Ráfordítások összesen	2 342 461	2 477 354	104,2	105,8

11. melléklet

**A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménye
Élelmiszerek, italok, dohánytermékek gyártása**

Megnevezés	2002	2003	Eredmény- javulás (+) romlás (-)	2002. évi a 2001 évi	2003. évi a 2002. évi
	millió Ft			% -ában	
Üzemi tevékenység					
nyeresége	131 532	127 703	-3 828	110,7	97,1
vesztesége	-25 120	-37 703	-12 582	69,9	150,1
eredménye	106 411	90 001	-16 410	123,3	84,6
Pénzügyi műveletek					
nyeresége	12 332	6 042	-6 290	134,5	49,0
vesztesége	-23 410	-39 972	-16 562	78,2	170,7
eredménye	-11 078	-33 930	-22 852	49,6	306,3
Szokásos vállalkozási eredmény	95 333	56 071	-39 263	141,9	58,8
Rendkívüli					
nyereség	9 408	19 914	10 506	124	211,7
veszteség	-8 019	-5 152	2 867	147,9	64,2
eredmény	1 389	14 762	13 373	63,7	1062,9
Adózás előtti					
nyereség	124 841	120 634	-4 207	117,4	96,6
veszteség	-28 394	-49 873	-21 479	67,3	175,6
eredmény	96 447	70 761	-25 686	139,5	73,4
Fizetendő adó	12 639	14 779	2 140	105,3	116,9
Adózás utáni					
nyereség	112 278	106 007	-6 271	118,9	94,4
veszteség	-28 470	-50 024	-21 554	67,5	175,7
eredmény	83 808	55 983	-27 825	146	66,8
Mérleg szerinti					
nyereség	62 271	72 495	10 224	119	116,4
veszteség	-28 195	-50 053	-21 858	65,9	177,5
eredmény	34 076	22 442	-11 633	203,8	65,9

12. melléklet

**Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek
főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)**

Megnevezés	Vállal- kozások száma	Értékesítés nettó ár- bevétele	Adózás előtti			Saját tőke	
			nyereség	veszteség	eredmény		
millió Ft							
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyereséges	2 100	1 852 077	120 634	-	120 634	569 082	
Veszteséges	1 316	500 790	-	-49 873	-49 873	134 149	
0 eredményű	77	3 748	-	-	-	-731	
Összesen	3 493	2 356 616	120 634	-49 873	70 761	702 499	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	644	21 869	1 359	-3 265	-1 906	7 732
1		464	7 527	555	-527	28	3 101
2-9		1 040	57 872	3 118	-2 103	1 015	18 047
10-49		938	259 262	12 987	-5 711	7 276	89 178
50-249		323	605 651	30 652	-7 417	23 235	184 042
250 fő és nagyobb		84	1 404 435	71 962	-30 849	41 113	400 398
Összesen		3 493	2 356 616	120 634	-49 873	70 761	702 499
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	2 659	1 251 491	75 587	-18 048	57 538	335 896	
Rt.	179	1 063 080	43 137	-31 041	12 096	353 895	
Szövetkezet	84	14 499	402	-160	243	5 188	
Bt.	530	22 964	1 356	-588	769	6 933	
Non profit szervezet	-	-	-	-	-	-	
Egyéb	41	4 583	152	-36	116	587	
Összesen	3 493	2 356 616	120 634	-49 873	70 761	702 499	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	2 129	69 751	4 180	-5 876	-1 695	22 044	
Kisvállalkozások	890	180 115	8 908	-3 144	5 764	61 933	
Középvállalkozások	297	421 755	16 746	-5 522	11 224	120 561	
Egyéb vállalkozások	177	1 684 995	90 799	-35 331	55 468	497 961	
Összesen	3 493	2 356 616	120 634	-49 873	70 761	702 499	
A tulajdon formája szerint							
100%-ban külföldi tulajdon	177	541 920	39 677	-6 518	33 159	178 555	
100%-ban belföldi tulajdon	3 120	1 038 122	40 455	-17 640	22 816	296 948	
50% feletti külföldi tulajdon	94	538 124	30 023	-22 157	7 867	159 162	
25-50% közötti külföldi tulajdon	69	176 345	9 884	-1 321	8 562	40 361	
25% alatti külföldi tulajdon	33	62 105	595	-2 237	-1 642	27 474	
Összesen	3 493	2 356 616	120 634	-49 873	70 761	702 499	

13. melléklet

**Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek
főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2003-ban, folyó áron
(kettős könyvelést vezetőik)
(folytatás)**

Megnevezés	Jegyzett tőke millió Ft	Ebből		Árbevétel	Saját tőke	Üzemi tevékenység ráfordítás arányos eredménye, %	
		belföldi magán	külföldi				
		tulajdon aránya, %		arányos adózás előtti eredmény, %			
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyereséges	222 458	14,1	53,7	6,51	21,20	6,77	
Veszteséges	144 462	8,4	61,8	-9,96	-37,18	-5,68	
0 eredményű	358	68,5	1,9	0,00	0,00	0,77	
Összesen	367 278	11,9	56,8	3,00	10,07	3,63	
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	fő közötti létszám	6 442	43,8	23,0	-8,72	-24,65	2,83
1		3 227	47,1	14,6	0,37	0,90	-0,35
2-9		9 277	59,5	21,1	1,75	5,62	1,79
10-49		38 753	31,0	44,8	2,81	8,16	3,06
50-249		74 533	18,9	47,3	3,84	12,63	3,91
250 fő és nagyobb		235 047	3,3	64,8	2,93	10,27	3,95
Összesen		367 278	11,9	56,8	3,00	10,07	3,63
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	150 708	16,1	59,4	4,60	17,13	5,17	
Rt.	211 287	8,4	55,3	1,14	3,42	2,24	
Szövetkezet	2 047	53,3	0,0	1,67	4,67	2,67	
Bt.	3 047	17,0	79,3	3,35	11,08	2,34	
Non profit szervezet	-	-	-	-	-	-	
Egyéb	188	22,8	0,0	2,54	19,82	3,03	
Összesen	367 278	11,9	56,8	3,00	10,07	3,63	
A vállalkozás nagysága szerint							
Mikro vállalkozások	17 231	52,5	22,5	-2,43	-7,69	1,30	
Kisvállalkozások	23 755	45,3	28,3	3,20	9,31	2,78	
Középvállalkozások	41 195	29,9	24,5	2,66	9,31	3,71	
Egyéb vállalkozások	285 098	4,0	66,0	3,29	11,14	3,98	
Összesen	367 278	11,9	56,8	3,00	10,07	3,63	
A tulajdon formája szerint							
100%-ban külföldi tulajdon	93 964	0,0	100,0	6,12	18,57	5,55	
100%-ban belföldi tulajdon	127 189	30,4	0,0	2,20	7,68	3,07	
50% feletti külföldi tulajdon	115 018	1,5	92,4	1,46	4,94	3,29	
25-50% közötti külföldi tulajdon	19 196	10,9	40,4	4,86	21,21	5,99	
25% alatti külföldi tulajdon	11 910	10,2	6,6	-2,64	-5,98	-0,01	
Összesen	367 278	11,9	56,8	3,00	10,07	3,63	